

LISTEK.

A. de Nora. — 'Al. B.

Noga.

(Konec.)

Doktor je bil obenem tudi mrtvaški ogledovalec in je prišel drugi dopoldan, da ugotovi smrt, ker brez tega mrtliča ne smejo pokopati.

Mati, žena in hčere rajnega Ambroža, ki so v spodnji sobi molile mrtvaške molitve, so se spustile zopet v jok, ko je stari zdravnik stopil v hišo. Tomaž pa je moral kot novi gospodar Lisičine sprejeti zdravnika in ga pospremiti po stopnicah v mrtvaško sobo.

Nemo mu je z roko pokazal pot ter stopal za starim, debelim gospodom po stopnicah.

Zdravnik je moral odstraniti evetlice in vence, da se je mogel vzpeti do mrtliča, ki je ležal visoko na mrtvaškem odru. S prsti in lučjo je poskušal ugasiti oči, mrtvaško odrevenelost čeljusti in rok, ki so trdo držale med rjavimi prsti črni križec, potem pa je nekoliko nagnil komaj gibljivo glavo, da bi videl tu na vratu mrtvaške lise.

Tomaž je pazil na vsako kretnjo njegovo.

Ko je doktor stopil s klopi in mu dal nazaj svečnik, katerega je bil prej vzel z mizice, je mladenič privrklj zopet odprl usta.

„Ali zdaj veste, kdo jih je umoril?“

Besede so bile surove, ostre, zadirčne, kakor kratek, robat, porogljiv krič.

Začuden se je doktor ozrl na vprašalca.

Ta pa je, še vedno s svečnikom v roki, stopil bliže k njemu.

„Če veste, vprašam, kdo jih je umoril, očeta?“

„Kaj pa hočete vendar?“ je rekel zdravnik mirno, a nekliko zlovoločno. „Mislim, da se boste meni nasproti obnašali, kakor se to spodobi. Vem, kaj je bilo vašemu očetu, vem pa tudi, da niste delali tako, kakor sem vam naročil. Vpričo smrti tudi ne bodem preiskaval, kdo jo je zakrivil. Jaz gotovo ne“, je pristavil odločno.

Tomaž pa se je od jeze tresel po vsem životu.

„Ti ne? Tako? Ti ne?“ je zdajci zakričal in je prestrašenemu staremu gospodu planil za vrat. Vse sovraštvo, ki ga je od nekdanj gojil proti olikanim ljudem, vse trpljenje, katero je čutil ob boleznih očetovi, vse praznovanje, katero je bil Marka vzbudil in podpihoval, se je zdaj združilo v njem v čustvo sovraštva nad tistim, kateremu je pripisoval očeta žalostni konec. S silno pestjo je zdravnika pritisnil ob steno, s težkim svečnikom pa je na slepo tolkel po goli, veliki, okrogli glavi.

Napadenec niti ni mogel zakričati, tako naglo, divje in grozno je prišla nadenj fantova besnost.

Sele ropotanje padlega trupla, ki je podrl lonce s evetlicami in omarico, je vzdramil ženske v spodnji sobi, da so utihnile in šle gori.

Od strahu odrevenele so stale na pragu.

Tomaž je zdravnika držal za vrat in ga ravno vlekel k mrtvaškemu odru. Tam ga je dvignil in vrgl počez čez mrtličeve noge. Čez tisto ranjeno, zastrupljeno, v belo nogavico obuto nogo, ki je še zdaj kakor nem tožnik gledala izpod črne preproge in h kateri se je morilec obrnil, kakor k živemu bitju, ko je rekel:

„Nate, tu ga imate! On je vas umoril! Jaz pa sem umoril njega! Kaj ne, da je prav tako, oče?“

Razno.

Z osebnodohodninskim davkom v visokih stopnjah nadleguje sedaj davčna oblast zlasti kmete do bajtarja. Zahteva se od njih natančna napoved vseh dohodkov in vrednosti domačih pridelkov do jaje in solate. Kmetič pa si ne ve pomagati. Kdo drugi mu še težje pomaga. Zakaj tako? Nad kmeta si oblasti bolj upajo kot na gospoda. Pri kmetu se vse bolj veliko natančno vidi: vsaka koza in kura. Uradniki se ozirajo na velikost in širokost zemljišča, ne pa v kakšni legi in kako donosno in obdelano da je. Premožni prekupci z velikimi dobički pa se lažje zameknejo kontroli. Saj se za soseda lesa ali vinotrčca prav nič ne vem, koliko vagonov lesa ali sodov vina je spečal še manj, koliko tisoč je pridobil. Kmetška zveza bo morala zahtevati v vsaki občini odbor vsaj treh mož, ki bi cenili in pravično preudarjali resnične „dohodke“ kmetjskih občanov, z ozirom na različne razmere vsakega. In davčna oblast bi se na njih izjavo opirala. Bo bolj pravično, kakor dosedanj neprilicni sistem prikritih, neodgovornih in nezanesljivih zaupnikov. Ali pa uradnika na lice mesta!

Kolekovanje prošelj (4 in 8 — 12 K) bo delalo nižjim uradom preglavice. Doslej so bile uradne prošnje v javnih zadevah koleka oproščene. Občina prosi za regulacijo hudournikov, župnijski urad prosi za strel ob cerkveni slovesnosti, skladni odbor prosi navodila za iztirjanje zaostalnih prineskov itd. Takih in enakih prošelj se nabere med letom lepo število. Odkod in s čim naj se plačujejo vsakokratne pristojbine po 12 K? Kaj pa, ko bi občinski in župnijski uradi tudi zahtevali kolekovanje za ugoditev nešteti nalog od glavarstva, sodnije, davkarje ...

Naša letošnja žetev. Okrožne uprave iz Srbije, Macedonije, Bačke in Banata so poslale ministrstvu podatke o letošnji žetvi, katero je smatrati za zelo povoljno. Srbija in Macedonija bo lahko izvažala 20.000 vagonov pšenice in koruze. Bačka in Banat 22.000 vagonov pšenice in 44.000 vagonov koruze. Od te množine se rabi 21.000 vagonov za tiste kraje naše kraljevine, ki bodo za lastno prehrano imeli premalo žita, kar velja zlasti za Slovenijo, Dalmacijo, Bosno, Hercegovino in Črno goru. Hrvatska in Slavonija še pa niste podali tozadevnih podatkov.

Prva betonska ladja v Jugoslaviji. V Molerati (Dalmacija) so zgradili prvo betonsko ladjo v Jugoslaviji po sistemu dr. Stjepana Siročiča in M. Kiso. Poizkusi na Jadranskem morju so dobro uspeli in se nadaljujejo.

Konsumna zadruga v Zagrebu. Pristaši naše katoliške stranke so ustanovili v Zagrebu novo veliko Konsumno zadrugo, katere bo preskrbovala ljudstvo z vsemi mogočimi potrebščinami, zlasti z obvali. Prevzela bo tudi popravila ponošenih obuval.

Socijalistično občinsko gospodarstvo. Kako znajo gospodariti socijalisti, če dobi občino v roke, pričajo dunajski socijalisti. Pred skoro dvema letoma so prevzeli gospodarsko dobro urejeno dunajsko občino. Zdaj so jo spravili tako daleč, da 31. julija ne bo mogla več izplačati svojih nastavljenecov, če ji država z znatnim kreditom ne prisloži na pomoč. Ko so mestni uradniki imeli zaradi tega shod, so hoteli na shodu govoriti tudi socijalistični župan in podžupani. A zborovalci so klicali: Stojirideset tisoč! Tako plačo ima namreč dunajski župan — socijalist! Vsa mesta na podjetja, ki so bila prej zelo plodonosna, zdaj nič ne nesejo, ampak so v samo škodo! Socijalistični župan in župani hočejo tudi osemurni delavnik odpraviti in praviho, da je tudi osemurni delavnik vzrok slabega stanja mestne občine. Tako gospodarstvo čenka občine, kjer pridejo socijalisti na krmilo!

Za premestitev sedeža mednarodnega socijaldemokratskega tajništva. Na zborovanju angleške so-

cijalne demokracije v mestu Scarborough, katerega se je udeležilo 1150 delegatov, je predlagal Huysmans, da se naj premesti sedež mednarodnega socijaldemokratskega tajništva iz Geneve v London in sicer zato, ker bi naj bilo središče mednarodnega socijaldemokratskega tajništva v kaki mogočni državi, v kateri ima tudi socijalna demokracija veliko moč.

Ljudsko štetje v Avstriji 31. jan. t. l. je izkazalo 6.067.430 ljudstva (227.209 manj nego 31. dec. 1910.) Med temi je 3.162.952 žensk in 2.904.478 moških. V vojski padlih so našli približno 180.000, ujetnikov, ki se še niso vrnil 19.378 in pogrešanih 22.351 za ktere se ne ve, so li še živi ali mrtvi. Občina Šteje Avstrija 3895 krajevnih, okrajev 248 sodnih in 75 političnih ter 9 mest z lastno upravo. Zmanjšalo se je število ljudstva pred vsem na deželi, v mestih pa se je zvišalo razven Dunaja, ki ima sedaj 189.493 ljudi manj in Celoveca z 2800 oseb manj od l. 1910. Na kvadratkilometer pride sedaj 78 prebivalcev (l. 1910. jih je prišlo 81).

Organizacija bavarske, Kmetске zveze. Slično kakor v Jugoslaviji so si tudi bavarski kmetje ustanovili lastne kmetško politično organizacijo, ki je sedaj najmočnejša politična organizacija na Bavarskem. Nedavno so sklicali velik tabor, na katerem je bila sprejeta resolucija, da se hoče bavarska kmetška politična organizacija boriti z vsemi silami proti razširjanju boljševizma na Bavarskem, da se mir in red v državi ne bosta kalila ter da dobi država končno veljavno ustavo.

Batine za verižnike! Madžarska poslanska zbornica je končno veljavno sprejela zakonsko predlogo, da se uvede za nepoboljšljive verižnike in navijače cen razven strogih denarnih glob še tudi kazni z batinami in sicer 10 do 25 batin.

Velike poudarji v Rumuniji. Vsled neprestanega deževja so iz svojih strug izstopile skorodane vse rumunske reke. Reka Aluta je poplavlila 5000 ha zemlje. Porušeni je mnogo hiš, v valovju je pa našlo smrt več sto oseb.

Blokada Rusije prenehala. Skozi celi dve leti je bila Rusija osamljena ali blokirana. Ustavljen je bil vsak stik s to državo. Pred dnevi so pa došle v Rusijo razne poštno in druge pošiljke, kot poljedelski stroji itd. Sedaj je na potu v Rusijo 155 vagonov raznega poljedelskega orodja, kot srpov, kos, mlatilnih strojev, strojev za žetev itd. Tudi iz Rusije je že prišlo več vagonov raznovrstne rude. Zaprtje Rusije se je torej prenehalo in država ni več osamljena.

Rusija plačuje v zlatu. Po poročilu švedskih listov je nedavno došlo v Stockholm za 17 milijonov švedskih kron zlata iz Rusije. Za to zlato bo Rusija kupila na švedskem raznovrstne poljedelske stroje. Pripomnimo, da ima Rusija ogromne zaklade zlata v gorovju Ural.

Amerika prepovedala izvoz premoga v Italijo. K vsem neprilikam, ki zadevajo Italijo, se je še pridružila prepoved ameriške vlade, da Italija ne sme dobivati iz Amerike nobenega premoga.

Amerika zopet kuje zlat denar. V Združenih državah Severne Amerike od leta 1916 niso več kovali zlatega denarja. Sedaj je vlada sklenila, da zopet začne kovati zlat denar. Začela ga je že kovnica v Filadelfiji.

Zveza ameriških katoliških Slovencev. Ameriški katoliški Slovenci se živahno gibljejo. Ustanovili so si posebno zvezo, koje glavni odbor se nahaja v mestu Cikagu v Združenih državah Severne Amerike. Ta zveza že šteje za svoje člane tri četrtine vseh ameriških katoliških Slovencev.

Katoličanstvo na Japonskem. Katoliška cerkev se na Japonskem krepko razvija. Sedaj so japonski katoličani začeli izdajati svoj lasten časopis „Komio“ kateri pridobiva dan za dnevom ogromno število no-

vih naročnikov, ker ta list čitajo še celo Japonci — nekatoličani.

Premalo se proizvaja, tudi odtod draginja. Svetovni pridelek premoga se je zmanjšal za 2 milijardi 150 milijonov ton, pšenice za 320 milijonov ton, sladkorja za šest milijonov ton, volne za osem milijonov ton. Vsled tega se se povsod podražila živila, in sicer v Ameriki za 206%, na Angleškem za 257%, v Italiji in Franciji za 330%, v Nemčiji za 1000%, a v Avstriji za celih 4000%.

S črnim (laškim) sukance si je na Dunaju 54 letna žena ranila prst. Začelo se je obotavljati in zdravnik dr. Sacho ji je moral prst odrezati. Strupe na je bila namreč ona črna barva, zmešana z terom (stov. izraza ne vem). Torej pozor!

Klobuk na sodniji. Na deželnem sodišču dunajskem je oni teden stal neki mož na hodniku pri odprtem oknu in čakal, da ga pokličejo v sodno dvorano za pričo. Potegnil je veter in mu odnesel na cesto lahek a drag klobuček, par dni prej kupljen in plačan z 427 K. Mož pohiti po stopnicah proti izhodu da bi morda še rešil svoj zaklad iz grabežljivih rok ljudske množice na živahni cesti. Toda ustavi ga oborožen vojak, stražnik, češ, da ne sme nikogar izpustiti iz poslopja gologlavega. Pričkata se sem pa tja — blizu sta že „uradnega žaljenja v službi“ — možu stopa mrzel pot na čelo, v skrbi si je, kako bo stopil pred svojo ženo brez klobuka — s čim si bo omislil novega ... Sedaj mu šine v glavo rešilna misel: potegne iz žepa rdeč svoj starodavni robec, velik za pol pita, napravi štiri voze na voglih in si pokrije z njim glavo. Pomagalo je. Vojak odstopi od vrat in koraka zopet zamišljeno po trdem kamenju gor in dol, kakor bi ne videl nikogar. Mož smukne na cesto a prepozno — njegov klobuk ni le odnesel veter, marveč i onega, ki ga je bil pobral. Stražnik pa je zamomljal zadovoljno: „Poznam svoje predpise“.

Naročajte in razširjajte naše knjižice!

Politični katekizem, stane 6 K, za društva K 4.50. Naroča se: Tajništvo SLS v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. Knjižica podaja najpotrebnejše, kar mora vsak državljani vedeti o politiki: o glavnih strankah v naši državi, o valutnem (denarnem) vprašanju, o vzrokih vojske. V uvodu prinaša glavne nauke o politiki, o ustavi, o gospodarskih razmerah v Jugoslaviji, o važnosti politične naobrazbe.

Primitve tatu. Stane 2 K. Naroča se: Katoliška Liga v Ljubljani. Poroča v zelo zanimivi obliki o tem, kdo je kriv svetovne vojne in kdo ni kriv!

Zločin nad domovino. Stane 4 K, vnaprej plačano 3.50 K. Naroča se: Katoliška Liga v Ljubljani. Kdo so zločinci nad domovino? Liberalci, ki so pred 50 leti začeli boj proti veri in Cerkvi!

Velika nevarnost za vero. Stane 50 v. Naroča se: Katoliška Liga v Ljubljani. Velika nevarnost za vero je Samostojna kmetijska stranka.

Ali se ženska res nima pravice vtikati v politiko? Stane 2 K. Naroča se: Krekova prosveta v Ljubljani. Ženska ima pravico in dolžnost vtikati se v politiko, ker je v nevarnosti krščanska šola in krščanski zakon.

Josip Jurčič spisl. 6. zvezek. Uredil dr. Ivan Grafenauer. Založila Jugoslovanska knjigarna. 212 strani. Cena broš. z drag. doklado 19.20 K, vezano 31.20 K. Ta zvezek prinaša povest Doktor Zobec in žaloigro Tugomer.

Skrivnost najdenke. Povest. Spisal Reimichl. Poslovenil P. II. izdaja. Založila Jugoslovanska knjigarna. Stane broširana z draginjsko doklado vred 9.00 K, vezana 14.40 K. Kako se je ta povestica med ljudstvom priljubila, priča to, da je doživela že drugo izdajo.

Veletrgovina

Ludovik Kuharič

Ormož

nudi svojo
veliko zalogo vsakovrstnega modnega, manufakturnega blaga, platna itd. Nadalje priporoča vednosvežešpecerijsko blago, moko, olje. Nakup in prodaja poljedelskih pridelkov. Dobava vsakovrstne železnine, traverz, cementa, kakor tudi poljedelskih in drugih strojev. — Uvoz in izvoz vseh vrst rezanega in stavbenega lesa. — Lastna motorna žaga.
Glavna zaloga delniškega
(6 piva 33)